

MAGYARÁG

1939. Július 27

VIII. No. 212

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Csang-Kai-Sek:

Kína nem Csehszlovákia

A kínai hadvezér szerint a hadsereg Anglia elpártolása ellenére is folytatja az ellenállást

(London.) Csang-Kai-Sek rádióbeszédében foglalkozott az angol-japán megegyezéssel. Kína ellenállását a japánok rablóhadjárataival szemben nem befolyásolja az a tény, hogy Anglia elpártolt Kínától. Kína éppen elég tartalékkal rendelkezik. Tévedés azt hinni, hogy Távolkeleten is meg lehet rendezni egy Münchent. Kínát nem szabad összetévesztetni Csehszlovákiával, mert Kínát nem a világháború és békeszerződések teremtték meg, mint Csehszlovákiát.

Sikertelen japán repülő támadás

(London.) A Távolkeletről érkező jelentések szerint 27 japán bombavető repülőgép támadást intézett a tzingingi vár ellen. A támadás sikertelen maradt.

Visszautasította a Szovjet külügyi népbizottsága a japán tiltakozást

(Moszkva.) A külügyi népbizottság a japán követet a szovjet választás a japánok ez az április 27-én küldött jegyzékére. E jegyzékben a japánok tiltakoznak ama rendszabályok ellen, amelyet a szovjet hatóságok hoztak a Sachalin szigetek petrolium és kőszén kitermelését illetően. A szovjet választásjegyzékében kifejti, hogy a japán jegyzék tartalma

val nem azonosíthatja magát és leszögezi, hogy a japán társaságok nem tartották be a szerződéseikben vállalt kötelezettségeket.

Chamberlain és Halifax nyilatkoztak a tokiói egyezményről

(London.) Greenwood, angol munkáspárti vezér, az Országos Színház Szövetség kongresszusán tegnap este nagy beszédet mondott s beszédében külpolitikai kijelentéseket tett:

— Az a benyomásom, — mondotta többek között — hogy a nemzetközi helyzet egyre fokozódó aggodalomra ad okot. Ugy érzem, hogy ha

ujból kinyithatná a kibontakozás esernyőjét, megtenné azt.

Majd így folytatta beszédét:

— Most — újból megkísérlik megnyerni Hitler kancellár barátságát. Bátran mondhatom: Amelyik percben Anglia elhagyja a megkezdett utat, háboruba jutunk. Nem hiszem, hogy az erkölcsi gyá-

vaság fenntarthatja a békét.

— Egyesek azt állítják, — mondotta az angol munkáspárti vezér, — hogy Anglia nem harcolna Danzigért. Senki sem kéri, hogy Anglia harcoljon Danzigért. De Anglia harcolni fog azért, hogy a diktatúrákat letörje s ezáltal biztosítsa az örök békét.

Greenwood nagyjelentőségű beszédével valamennyi nagy angol lap foglalkozik.

Grenwood angol munkáspárti vezér éles beszéde Chamberlain ellen

Ha Anglia elhagyja a megkezdett utat, háboruba juthat

(London.) Az angol alsóház és a Lordok Háza hétfői ülésén az angol kormány részéről nyilatkozatok hangzottak el a tokiói megegyezésről, továbbá Wohltat doktor német gazdasági szakértő és Hudson külkereskedelmi államtitkár megbeszéléséről.

A távolkeleti kérdésekkel kapcsolatban Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy Tiencsinben az általános helyzet változatlan. — Ujabb incidenst nem jelentettek. Az angol negyed tejjelátása kielégítő és más élelmiszerek is elegendő mennyiségben érkeznek. Julius 15-ike óta előkészítő megbeszélések voltak a tokiói angol

nagykövet és Arita japán külügyminiszter között. Az angol kormány, hogy az utat egyengetse, a japán kormányval egy formulában állapodott meg.

Chamberlain ezután felolvasta a londoni japán nagykövetség által kiadott közlemény szövegét és ezzel befejezte nyilatkozatát.

A képviselők több kérdést tettek fel Chamberlainnak, a legfontosabb kérdés az volt, történt-e valami változás Anglia kínai politikájában. Chamberlain erre a nyilatkozatra határozott nemmel felelt.

Artur Henderson képviselő azt kérdezte, hogy a Japánnak tett engedmények nem jelentik

e a Japán megszállás alatti területeken a japán felségjog elismerését. A válasz erre a kérdésre is határozott nem volt.

A Lordok Házában Halifax külügyminiszter ugyanolyan nyilatkozatot olvasott fel, mint amilyent a miniszterelnök tett az alsóházban.

Lemond Hudson?

Chamberlain és Halifax kijelentette, hogy Wohltat és Hudson államtitkár tárgyalásairól, az ezermillió fontos kölcsön ügyében, a kormánynak nem volt tudomása. Politikai körök véleménye szerint Hudson államtitkár le fog mondani.

Japán-amerikai surlódások

(Washington.) Hull külügyi államtitkár közölte a sajtó képviselőivel, hogy Kínában japán-amerikai érdeksurlódás volt. Az amerikai külügyi hivatal utasította tokiói nagykövétét, hogy a surlódások miatt fejezze ki tiltakozását.

Nem történt incidens a lengyel német határon

(Danzig.) A danzigi hivatalos jelentés cáfolja azokat a híreket, mintha a lengyel-német határ mentén incidens történt volna.

Békeenciklikát intéz a papa a világhoz

(Róma.) A pápa Castel Gandolfoban teljes visszavonultságban él. A pápa magányában Enciklikán dolgozik, amely az egész földkerekséghez intézendő békeszózatot tartalmazza. Ez az okmány ismertetni fogja a Vatikán követendő politikáját a világbéke megteremtése érdekében.

A kínai barát angolok tiltakozása

(London.) Az angol Kínai Barátok Egyesülete tagjai tiltakozásukat fejezték ki a most megkötött tokiói egyezményvel szemben. Az egyesület tagjai tiltakozásukban kiemelték, hogy a megkötött egyezmény nincsen összhangban a kilenc hatalmi egyezmény szövegével és ellenkezik a népszavazási statútummal.

LONDON MÉG MINDIG ALSZIK...

Japolsky, a „Daily Herald” szerkesztője teleplezi, hogy még mindig Németország érdekében dolgozik a lady Astor-klikk

A bukaresti „Azi” közli J. Japolskynek, a Daily Herald szerkesztőjének londoni levelét, amely röviden olyan éles és tiszta képet ad az angliai helyzetről, hogy általános érdeklődésre tarthat számot.

A legutóbbi londoni hét a várakozás hete volt. Várták a danzigi konfliktus kirobbanását, a moszkvai tárgyalások eredményét, a Theis szerencsétlenségének kivizsgálását és főleg a wimbledoni tenniszverseny eredményét.

Senki előtt nem lehet már kétséges, hogy a konzervatív pártban igen erős elemek igyekeznek azon, hogy Danzig kérdésében egy új Müncheni érjenek el. Hogy ez sikerül-e, az igen kétséges, mert a ma Angliája egészen más, mint volt 1938 októberében.

Az egész lady Astor körüli kör — sir Arnold Wilson, sir Horace Wilson, lord Londonderry, sir John Simon, stb. — csupa olyan ember, akik Hitlernek ismert barátai, minden lehétől elkövetnek, hogy Németországot megkíméljék esetleges kellemetlenségeiktől.

Bizonyosnak látszik, hogy a Führer olyan messzire vitte a dolgot, hogy lehetetlen ma már nem kitarítani Danzig annektálása mellett. És így Anglia számára két lehetőség adódik:

1. Vagy Lengyelország erőszakkal telet az erőszakra és akkor Angliának nem marad más hátra, mint szintén a fegyverekhez nyulni.
2. Vagy sikerül meggyőzni Lengyelországot arról, hogy fogadjon el egy „békés megoldást” és akkor Chamberlain ismét mint a „béke megmentője” szerepelhet.

Mert igenis fennáll ennek a másik verzióinak a lehetősége is, annál is inkább, mivel a City pénzügyi körei ilyen értelemben fejtenek ki nyomást Varsóra.

Eddig lady Astor csoportja elég sikeresen dolgozott. Nekik „köszönhető”, hogy a lengyelek nem küldték tiltakozó jegyzéket Danzignak a „juristákkal” való megerősítése ügyében. És ami még fontosabb, befolyása még mindig elég erős a kormányra ahhoz, hogy megakadályozza Winston Churchillnek a minisztertanácsba való belépését. — Pedig Churchillnek a kormányba való belépése két fontos dolgot eredményezne, és pedig: 1. meggyőzné a Szovjetet Anglia szándékainak őszinteségéről. 2. meggyőzné Berlint arról, hogy az angol kormány kijelentései nem üres blöffök. Mert jelenleg Oroszország továbbra is bizalmatlan. Hitler pedig csak az alkalmas pillanatra vár, hogy akcióba kezdjen.

Ugyanakkor Németország lépcsőket tesz Moszkvában, hogy meggyőzze, miszerint számára kedvezőbb lenne elfogadni Danzignak a Német birodalomhoz való csatolását és Lengyelország felosztását, biztosítva ennek ellenében Oroszország semlegességét egy, a tengely és a nyugati hatalmak közötti kítörő háború esetén. Jól informált körök szerint az ilyen irányú törekvések semmi eredményre nem vezetnek és csak arra jók, hogy Oroszország felhasználja azokat arra, hogy

gyelország felosztását, biztosítva ennek ellenében Oroszország semlegességét egy, a tengely és a nyugati hatalmak közötti kítörő háború esetén. Jól informált körök szerint az ilyen irányú törekvések semmi eredményre nem vezetnek és csak arra jók, hogy Oroszország felhasználja azokat arra, hogy

Nagyjelentőségű szövetkezeti értekezlet Kolozsváron

Megalakult a Magyar Népközösség szövetkezeti alosztálya

A Cardassági és Hitelszövetkezetek Központja a Hangya szövetkezetek központjával karöltve nagyjelentőségű szövetkezeti értekezletet tartott 11-én Kolozsváron. Az értekezleten résztvettek Gr. Béldi Kálmán a G.H.Sz. elnöke, Gr. Halre István a Hangya Szövetkezeti Központ elnöke, dr. gróf Bethlen László, hitelszövetkezeti központi vezérigazgató. Tovíssy Géza, a Hangya vezérigazgatója, dr. Gyárfás Elemér szenátor, dr. Ferencz József központi igazgató, Mikó László, Imre Zsigmond, dr. Gáll Miklós, Zoltáni Pál, dr. Nagy Zoltán, Gyarmathy Árpád, Ma-

rer Béla Gyallay Domokos, Fekete György, Elekes Béla, Horváth József, Muzsnay László, Balázs András, Cseh Ferenc, dr. Oberding József György, valamint a szövetkezeti élet több képviselője.

Az értekezlet egyik főkérdését a Magyar Népközösség szövetkezeti alosztályának megszervezése képezte. Gróf Bethlen László erre vonatkozó előterjesztése és a tárgyhöz való több hozzászólás után az értekezlet úgy határozott, hogy a Népközösség szövetkezeti alosztályába, mint jogi személyek, belépnek az összes magyar szövetkezetek, a központi

meggyőzze velük Angliát és Franciaországot az egyezmény maradéktalan és teljes kölcsönösség alapján való megkötésének szükségességéről.

A távolkeleti helyzetet illetően megállapítható, — már az angol lapok megállapításai alapján — hogy az ügy teljesen lokalizálódott és Japán már nem is gondol arra, hogy az angolokat elűzze Kínából.

Londonban az idő szép. Az emberek sporttal, bűnözéssel és nyaralással foglalkoznak. De nagyon felfűnk tőle, hogy az angol álomszuszékságot dúván és rövidesen kiverik szemükn.

alosztály vezetését pedig a két magyar szövetkezeti központ elnökeiből, alelnökeiből és a központok igazgatósága által delegált 6—6 tagból állítják össze. E vezetéség előadó titkárául Horváth Józsefet delegálták. A Népközösség szövetkezeti alosztálya közvetlen összeköttetést tart fenn a magyar parlamenti csoporttal. A szövetkezeti ügyeknek a szenátusban való képviselésére dr. Gyárfás Elemér szenátort, kamarai képviselőre pedig dr. Soós István képviselőt kérték fel. Egyben elhatározta az értekezlet, hogy a magyar szövetkezeti mozgalom mai helyzetét emlékiratban ismerteti a Népközösség vezetéségével és a magyar parlamenti csoport tagjaival.

Állatok hullnak el a hőség miatt Amerikában

(New York.) Az a szárazság, amely az USA keleti részében dühöng, sok helyen teljesen pusztította a termést és nagy kárt okozott az állatállományban. A farmerek mindenteljesen víz után kutatnak. A lakosságot a hőhullám készületlenül találta. — Rendes körülmények mellett ezen a vidéken igen bő a csapadék.

Részségében baltával levágta a kezét és elvérzett

(Lugos.) Tegnap reggel Rátza János fiatal mészárosmester ittas állapotban mészáros-báltájával levágta kezét és elvérzett. A 27 éves mészáros egész éjszaka ivott és hajnali 5 órakor ért haza, majd kinyitotta üzletét. Hat óra tájban vette észre, hogy a kezét levágta, mire a teljesen ittas Rátza mészáros-bárdal véletlenül levágta kezét, majd elájult, önkívületi állapotba esett. Ijedtségtől a mészárszékre nem is. Amidőn a járőrök több rájuk akadtak, a mészáros oly sok vért veszített, hogy belehalt sérülésébe.

A világ minden részéből összegyűjtik a német gyermekeket egy kis propagandára

(Berlin.) Az idén újból közös táborozást rendeznek Németországban a külföldi németek gyermekei — fiúk és lányok — számára. A közös táborokban a külföldi németek gyermekei együtt lesznek majd a birodalmi német gyermekekkel, hogy kölcsönösen megismerjék egymást. Az első ilyen táborozást tavaly rendezték. A táboroknak szimbólikus nevük van. Az idei összejövetel neve Gust-

loff-tábor lesz. Mint ismeretes, Gustloff Vilmost, a Svájcban élő német állampolgárok vezetőjét, meggyilkolták. A tábornak 2000 lakója lesz a világ minden részéből. Eljönnek a külföldi németek gyermekei Magyarországból, Olaszországból, Spanyolországból, Bulgáriából, Jugoszláviából, Romániából, Törökországból, sőt több tengerentúli országból is.

Arab bandák terrorcselekményei Palesztinában

(Jeruzsálem.) Az arab bandák több helyen megkísérelték a támadást az angol katonaság ellen. Egyes arab banditák felgyújtották a Balforu erdőt. A

tűzet még idejekorán észrevették és elfojtották. Játia közelében ugyancsak támadást kíséreltek meg az arab banditák.

Apró zászlók, friss virágok Radics sirján...

Jugoszláviában mindenki hisz a szerb-horvát megegyezésben. Bosznia és Dalmácia nép. kérd se hátráltatja a „sborasumot“. A horvát nép nem dina ni, ame. yei országot lehet robbantani

(Zágráb.) Ha Jugoszláviában beszélgetést kezd az ember, először nem az időjárásról, hanem az „egyezményről“ beszél, ahogy itt mondják a „sborasumról“. Vagyis a szerb-horvát megegyezésről. Külföldi ember alig tud igazságot tenni a kérdésben. A horvát így beszél:

— Mi ősrégi kulturnép vagyunk, magas irodalmi, képzőművészeti múlttal. Évszázadokon át védjük Európát a törökkel szemben. Végül nemzeti önállóságunkat és kulturális életünket kívánjuk. Önkormányzatot, önálló hadsereget és pénzügyet.

Egy szerb szenátor a következőket mondja:

— Nekünk egyáltalán meg sem kellett volna a szlovénokat és horvátokat kérdezni, hogy akarnak-e velünk közös államot alkotni, hanem egyszerűen bekebelezhetjük volna őket a nagy szerb államba. Igottovo... ezzel kész. Ki harcolt ennek az államnak a létezéséért? A horvátok, vagy szlovének, akik az osztrák hadsereg legjobb ezredeit állították ki? Mi még sem alkotunk nagy szerb államot, hanem délszláv birodalmat, — amelynek fennmaradásáért mi felelünk. El tehát a kezekkel a hadseregről, a közös pénzügyekről. Autonómia? Lehet, nem vagyunk kicsinyesek. De federalizmus ez a vég kezdete lenne, ebbe nem megyünk bele.

Valóban mindkét népnek kiváló erényei vannak és a megegyezés közöttük ta.án ezzel is könnyebb lesz. A szerbek hidegvérrel nézik a náluk temperamentumosabb horvátok izgulását. Erős idegű nép a szerb, amely ugyanugy elmondhatja magáról, évszázadokon át állta a török harcot és a török igát. Ez tette szabadságszeretővé, demokratává. Az egyszerű szerb nép az olasz renaissance alakjára emlékeztet és ez mutatta meg a világháború előtt, hogy milyen ellenállásra képes.

A horvát népre io ban illik mindaz, amit délszlávoknak mondanak. Zágrábban tudnak lebeszélgetni nemzeti vezér, aki nemcsak a parasztságot, hanem a munkásságot is vezette. A zágrábi temető árkdjai alatt levő sir nemcsak virágok, hanem apró nemzetiszínű zászlókat van tele és vasárnaponként tarkaruhás parasztoi és városi proetárok állják a sirt körül. A nép embere volt, akit a begrádi parlamentben ötek agyon. Tartalmas szociális programja volt. Az agrárreform, amelyet tervezett, aig kü.önbözött az orosz rendszertől. Horvátországban a parasztoi elszántak, sőt felfegyvereztek. Amikor a múlt év őszén történt választás után dikta urákról beszéltek, szinte mozgósították a parasztságot és ez a feszültség okozta azt, Sztójadinovicsnak mennie kellett és ezzel nyitán napirendre került a sborasum, a megegyezés kérdése.

Ha autóval megy végig az ember a horváth falvakon a parasztoi ezzel a kiáltással fogadják:

— Zsivio Mácsék.

A főváros utcáin a diákok hatalmas oszlopokban vonulnak fel és csak egyetlen szót hall az ember: Mácsék, Mácsék... A horváth nemzeti vezér neve valóságos csalákiáltás. Más szót a felvonulásnál nem hallhat az ember. Példás rend és egyébként mély csend, szinte barátságtalan. Sztójadinovics az utóbbi években tulajdonosan biztosnak érezte magát és közben vörös posztó lett a horvátok előtt. Sem Mácsék, sem más horvát vezér nem ült volna le vele tárgyalni, tehát mennie kellett és vele együtt Korosecnek is, a „koronázatlan szlovén királynak“, aki tulajdonosan Sztójadinovics emberévé lett. Sztójadinovics távozása jellemző a Szerbiában és Horvátországban egyaránt erős demokratikus érzelmekre. A Sztójadinovics elleni gyűlölet szinte elsimította a szerb és horvát közötti ellen-

téteket. Mindig játszott a volt jugoszláv miniszterelnök a dikfatura gondolatával. Amikor egy felvonuláson autójában állva, Belgrád népei előrenyújtott kézzel üdvözölte, akkor a főváros főutvonalán az egész közönség kinevette, sőt a kormánypártban emiatt olyan palotaforradalom keletkezett, hogy Sztójadinovicsnak le kellett mondania. Távozott s megnyitott az út a sborasum felé.

Ugy tudják, hogy részint katonai, részint pedig határmegvonási kérdések képezik az elmentéteket, míg politikai és gazdasági kérdések már nagyrészt rendezettek. A vezérkar ragaszkodik a hadsereg egységéhez és ebben a kérdésben magának tartja fenn a végső szót. Boszniában és Dalmáciában a népiertületi határok megvonása komplikált. Ezeken a területeken katolikus horvátok, ortodox szerbek és mohamedán törökök közveilen egymás mellett laknak. Számos horvát család görögkeleti, viszont számosan katolikusok, bár szerb származásuak, sőt a mohamedán vallás sem ismerve a népi hovatarozásnak.

A márciusi események úgy a szerb mint a horvát népnél mély benyomást keltek. — Mindenütt megvetéssel beszélnek a csehek magatartásáról. Egy magasállású tiszt ezeket mondotta:

— Egy évvel ezelőtt cseh katonai küldöttség járt nálunk és ernek tagjai büszkén beszéltek hadseregük modern teyvereiről, felszerelésükről és bevehetetlen védműveikről. — Nekünk mindez nincsen, de biztosíthatom önt, hogy a mi fegyvereink és ágyuink löni fognak, ha kell és a mi erődítményünk katonáink teste. A csehek nem katonák.

A horvát és szerb nép egyaránt tanult a csehek és tótok példájából. Ebben az országban lehetetlen „belülről robbantani“. Ezért tudják, hogy a megegyezésnek létre kell jönnie és senki sem türelmetlen annak késése miatt.

lesz, amíg egy ismerőssel nem találkozok, beszélgetni. Lefoglalni beteg agyának gondolatait. Aztán mondja csak néni... van férje? Igen van férje és egy fia is. Tavaly nősült meg, Gazdag lányt vett el, de a szüleit nem segíti semmivel. Ő kénytelen mosni járni, hogy megkeresse a mindennapit. Sőt más egyéb alantas munkát is el kell vállaljon, hogy szaporíthassa a bevételt. Össze függően beszél, mégsem lehet örülni. Talán azért követ

nyomon, hogy megtudja a címemet és a cinkostársaival együtt kiraboljon. Minek is vettem ilyen jó ruhát fel a piacra. És állandóan mögöttem jön. Ebben bele kell örülni.

— Mondja néni — éreztem, hogy a hangom rekedt az izgalmától — messzire megyünk még együtt?

Megint hátrált egy lépést és nem felelt. Az utolsó utcán mentünk keresztül, amikor megláttam a szomszédaszonyt. Olyat kiáltottam rá,

hogy szinte megtorpant. Gyorsan, hadarva kértem a segítségét. Bátram mellém állt.

— Hova megy néni? — Csodálkozva nézett rám, majd rá.

— Viszem a naccsága után ezt a libát, amit a piacon vettem. — Majd jobban megnézezt és rémülten kiáltotta:

— Jaj Istenem, összecseréltem a naccságáékat. Annak barnább volt a haja.

Vad futásnak eredt visszafelé a piac irányába.

Antal Hjalmar.

Fehérhaju angol ladyk, akik éhségstrájkjal tüntettek egykor a togházban a nők szavazati jogáért

**A békeidők harcos szütrazsettjei ma békés nagymamák
Jubileumi vacsora sok kedves régi emlékekkel**

London. Julius közepén minden esztendőben érdekes női társaság ül összes vacsorára egy előkelő londoni étteremben Fehérhaju elegáns dáma, tul az ötvenen, hatavanon, valamikor a legharciasabb tagjai az angol női társadalomnak. Az egykori szütrazsettük ők, akik a háboru előtti évtized politikai történetét azzal az elkeseredett küzdelemmel tették emlékeztetőssé amelyet a női választójog kivívásáért folytattak. A jubileumi összejövetel egybeesik vezérüknek, Mrs. Pankhurstnak a születésnapjával. — Mrs. Pankhurstnak egyébként már szobra is van Londonban, 1920-ban leplezték le, lord Baldwin akkori miniszterelnök mondotta az emlékbeszédet a híres szütrazsett vezéréről, néhány nőtérnyire attól a helytől ahol a rendőrök annyiszor tartóztatták le.

A negyedik lehetség

Sok víz lefolyt a Themzén szótá, hogy a szütrazsettük leleményes és változatos taktikájuk tüntetéseikkel nyugtalanságban tartották a kormányt és a rendőrséget. 1914. júniusában, néhány héttel a háboru kitörése előtt még sok fejtörést okozott a kormánynak, hogyan tegye ártalmatlanná ezt az egyre veszedelmesebbé váló mozgalmat. A legkellemetlenebb az volt, hogy a fogházban tömeges éhségstrájkot kezdtek az elítélt szütrazsettük. A belügyminiszter kijelentette, hogy szerint négyféleképpen lehetne a kérdést elintézni:

1. Hagyjuk őket éhenhalni.
2. Deportáljuk az elítélteket egy elhagyott szigetre.
3. Nyilvánítsuk őket örültek nek.
4. Bocsássuk őket szabadon és adjuk meg nekik a szavazati jogot.

Mind a négy javaslatnak voltak pártfogói.

— Ami engem illet — mondta a miniszter, én a legszívesebben bolondnak nyilvánítanám őket, s ennek csupán egy akadálya van, hogy a hatósági orvosok vonakodnak kiállítani a szükséges bizonyítványokat.

Kitör a háboru

Közben kitört a világháboru. A kormány békét kötött a szörnyetegekkel és a nemzet veszélyeztetett érdekeire hivatkozva, kérte őket, hogy erejüket ajánlják fel a hon szolgálatára. Az egykori ellenfelek hűséges szövetségessé váltak. A művelt, kitűnően szervezett és szíves akaratu nők a legnagyobb önfeláldozással álltak a nem-

zeti ügy szolgálatába és 1818-ban, mikor megkapták a szavazati jogot, csak mint a múlt emléke élt bennük az a sok szenvedés, amit érte el kellett viselniük.

A jubileumi vacsorán sok kedves emléket elevenítettek fel a szütrazsett harc küzdelmes napjaiból. Két angol font alaptökével kezdték meg a nagyarányu agitációt. Eleinte úgy tüntettek, hogy egyforma monogrammos cipőt viseltek, a

mely a Votes For Women (Szavazati jogot a nőknek) három kezdőbetűjéből állt. A társas-kocsit a villamost, a földalattit bojkottálták. Gyalog vonultak föl az uccákon, énekelve. — Nyomatványokat nem tudtak rendelni, krétával írták fel a házak falára és az aszfaltra a jelszavakat és ott hívták meg híveiket gyűléseikre:

— Szavazati jogot a nőknek. Jöjjetek el mai gyűlésünkre, este fél 9-kor.

Kalapács a retiküben, röpcédula a rendőrsisakban

A város lassanként tele volt a női választójog propagandájával. Fiatal urilányok napernyőin a Votes For Women volt kihimezve virágágyakon, középületek falain mindenütt ezek be a szavakba ütközött az ember. Ballonokat eresztettek fel, amelyeken szintén ezek a szavak világítottak. A parlament karzatairól naponta dobálták le a röpcédulákat, melyeket titokzatos ügyességgel még a rendőrök sisakjaiba is becsempészték úgy, hogy amikor a poszton álló rendőr levette fejéről a sisakját, tömegével hullott a földre a röpcédula: Szavazati jogot a nőknek.

Föld, tenger, égbolt visszhangozta követeléseiket. még az ablakbeveréstől sem riadtak vissza. Jólnevelt finom társasági hölgyek ezekben az időkben kis kalapácsokat hordtak retiküljükben és fiatal iskoláslányok ruháiba öltöztek

hogy megtévezzék az éberen figyelő titkosrendőröket.

A tértí támogatók

A mozgalomnak sok híve volt a politikai világban, minden pártban. A férfiak lelkesen támogatták a mozgalmat, ha nem is valamennyien állampolitikai szempontból. Voltak férfiak akik titokban örültek, hogy feleségüket néhány napi esetleg néhány heti szabadság-

A féltékeny cigány

(Temesvár.) Dragan Ioan magyarapácai lakos hosszú ideje folytatott szerelmi viszonyt a szomszédos Szentgyörgy községbeli Stoian Gheorghe vályogvető cigány feleségével. Néhány nappal ezelőtt a cigányasszony elhagyta férjét és szeretőjéhez szökött. A féltékeny Stoian fejszével felfegyverkezve indult felesége keresésére és éppen akkor akadt rája, ami-

vesztésre ítélték. A feleség akkor nemcsak ron volt divatos. A ház nagyon kihasználta magát és sokat nevettek barétréfán, amelyen fellicitáltak egymásra, fontot ajánl fel feleségére. A szütrazsettük kitűnő kok voltak. Nem csak a lyeken tartott gyűlése széltek, de rögtönzött teleken, uccákon, és parkban is. Állandóan tömegek hallgatták őket kor még ismeretlen volt krofón.

Különös nyak

A vacsorán sok kedvesket meséltek el egymásnak fehérhaju, tisztességes. Hogy a rendőrség megálja őket, — mesélte egy kelő hölgy — nem aludtam hon, üresen álló házakban, nultak be csoportosan a népszámlálásnál megdtek, hogy számba őket, és hasonlóképpen ki a hatósággal való zás elől. Nekik nincs joguk — mondták — nem tekintik magukat jogu állampolgároknak. Örökökkel szembeszálló szütrazsettük büszkék ma ra, hogy megismerkedtek Holloway és Old Bailey tőnéivel és a fogházakat aranykeretbe foglalt mint legkedvesebb éksza a nyakukban viselik.

Letartóztattak egy flamand képviselőt

Le akarta nyelni a kompromittáló névsort

(Brüsszel.) Grammens flamand nacionalista képviselőt, aki azért harcolt, hogy Flandriából tüntessék el a francia nyelvű feliratokat, most Brüsszelben letartóztatták. Grammens elment a vasutasok nyelv vizsgájára és tiltakozott az ellen, hogy a vallon származásu vasutasokat a flamandok számára fenntartott jogban részesítsék és flamand nyelven vizsgáztassák, ami arra képesítene őket, hogy flamand területen helyezkedhessenek el. Amikor

tiltakozásának nem volt eredménye, az egyik vizsgázó kezéből kitépte a könyvet és kettészakította. A vizsgálóbizottság a rendőrséget hívta segítségül és a rendőrök a flamand képviselőt letartóztatták. Zsebében papírlapot találtak, amelyen, saját bevallása szerint, munkatársai névsora volt fellejegyezve. Amikor a rendőrök a névsort el akarták kobozni. Grammens kikapta kezükből és le akarta nyelni, a rendőrök azonban ebben megakadályoz-

ták és a névsort átadták államügyészségnek.

A képviselőt a vizsgálóbizottság elé vezették, mert a párt nyári szünete alatt a jogot nem élvez. A vizsgáló elrendelte Grammens letartóztatását. Mikor a flamand képviselőt, aki különben többször töltött ki kisebb gyóbb fogházbüntetésért, natikus meggyőződésű volt, lájába vezették, rögtön törte a cella berendezését beverte az ablakot.

Halálosvégű tiltott műtét Nagybányán

(Nagybánya.) Az elmúlt héten súlyos állapotban a közkör házába szállították özv. Venczel Aladárné nagybányai lakost. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy röviddel kórházba szállítása előtt valaki tiltott műtétet végzett rajta és ennek következtében koraszülés lépett fel nála. Özv. Venczelné megoperálták, de a műtét beavatkozás már nem segített és a szerencsétlen asszony szombaton délután kiszenvedett. Az ügyesség rendeletére vasárnap felboncolták a holttestet. A boncolás igazolta a kórházi orvosok megállapítását.

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok. — Autogén hegesztést és petroleum gyorsfűző javítást garancia mellett vállalom
Jakab műszerész Str. Avram Iancu No. 5.

Halálosvégű baleset Halmi közelében

(Halmi.) Halálos kimenetelű szerencsétlenség történt szombaton délután Halmi közelében. A Rutiva utjánál társaság szatmári irodájának egyik tehérgépkocsija Halmiból Sárköz felé tartott. Utközben, amikor a gépkocsi lassított, Kató András 27 éves halmi földműves felkapaszkodott a gépkocsira. Pár kilométerrel odébb Kató, anélkül, hogy a sofőrnek szólt volna, leugrott a robogó teherautóról és olyan szerencsétlenül vágódott el, hogy feje a gépkocsi hátsó kerekére alá került. Agyveleje kileccsant és a szétzúzott koponyájú ember azonnal meghalt.

Saját termései

FAJBOROK

kisült pálínkok olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
3 „ vitélnél 9 Lei

Marghita Uradalom borlerakói
Oradea, Piața Mihai Viteazul 1.
(Fűchsi palota)

Agyonsújtott a villám egy nagyszalontai fiatal gazdát

(Nagyszalonta.) Halálosvégű tragédia játszódott le vasárnap hajnalban a szalontai határban levő Kocsordos-dűlő egyik tanyáján.

Reggel 5 óra tájban Szöllősi Ferenc kocsordosi dűlőben levő tanyáján szorgoskodott fiatal veje, az árpádi születésű Szabó Sándor. Szénát hordott az életről vasvillával, amikor egy cikázó villám belecsapott és azonnal halálát okozta.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalomástól alig 5 percrenyire, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12

Fontos kérdésekről tárgyaltak a magyar törvényhozók Bucurestiben

(Bucuresti.) A napokban dr. Gyárfás Elemér szenátor, dr. Kovács Károly képviselő és dr. Mikó Imre NUF tanácsstag kihallgatáson jelentek meg Silviu Dragomir kisebbségi miniszter urnál és tárgyalásokat folytattak vele a Front magyar titkárainak kinevezése, a kö-

zeledő közigazgatási választások, a Magyar Népközség megszervezése, az állampolgársági kérdés rendezése, a csiki magánjavak helyzete, valamint az állam elővételi jogának tervbevétele kiterjesztése ügyében. Az államnak az ingatlan-eladásoknál gyakorolt elővételi

jogának kiterjesztésével kapcsolatban a Front magyar vezetői dr. Szász Pál EMGE elnökkel együtt, emlékiratban fejtették ki álláspontjukat s azt ugyanazon eljuttatták Calinescu miniszterelnök és Serban földművelésügyi miniszter urakhoz.

Le akarta szurni a feleségét az engesztelhetetlen férj

(Budapest.) Még július 15-én történt, hogy Pesterzsébeten a Határ-ucca 14. számú házban levő vendéglő előtt a rendőr egy vérző férfit és nőt talált. Megállapította, hogy a nő Horváth Zoltánné 34 éves háztartásbeli, a férfi pedig Vinkovics Pál 34 éves napszámos. Az asszony elmondta, hogy Horváth Zoltán cipész volt a férje, akitől egy hónapja különváltan él, mert részeges, goromba ember volt s azóta Vinkovics udvarol

neki.

A férje megleste őket a vendéglő előtt s mindkettőjüket összeszurkálta. A mentők a férfit hazaszállították, a nőt pedig a Szent István kórházba vitték, ahonnan 21-én bocsátották haza. Még a lakásán is fekvő az asszony, amikor megjelent a férje Horváth Zoltán, felkapott a konyhában egy konyhakést s rátámadt az asszonyra. A kés valahogyan eltörtött, úgyhogy Horváth Zoltán ágybanfekvő feleségén csak könnyebb sebeket ejtett.

Az asszony segélykiáltásaira a férj elmenekült. Az asszony később feljelentést tett a pest-szenterzsébeti rendőrségen, s kérte, hogy állítsanak háza elé egy őrszemet. Ez meg is történt. Szombaton éjjel azután megjelent a ház előtt Horváth Zoltán a volt férj és be akart menni feleségéhez. A rendőr ebben megakadályozta, dula-kodni kezdtek, végül is megbilincselve behozták a cipészt a főkapitányságra s ott megállapították, hogy kés és boxer van nála.

Kutyaharapás következtében megvesztett és meghalt egy szatmári ember

Kilenc hónap múlva tört ki rajta a veszéltség

(Szatmár.) Megdöbbenő tragédia áldozata lett Aranyossi József szatmári munkásember. A 49 éves férfi, aki alkalmi munkából tartotta fenn magát és családját, a múlt év őszén Kismajtény községben járt. Ottlété alatt a falusiak egy vesztett kutyát üldöztek. A vesztett eb az utjába kerülő emberek közül többeket megmárt. Az éppen arra haladó Aranyossinak is nekilugrott a vesztett kutya és a munkás arcán több

sebet ejtett. A kismajtényi község háza hivatalos irást adtak Aranyossinak a Pasteur-intézetbe szóló beutalásról, de a munká nem tulajdonított nagy fontosságot a dolognak. Hazajött Szatmárra, ahol feleségének azt mondta, hogy az arcán levő karmolásokat egy verekedésből kifolyólag szerezte.

Kilenc hónap eltelté után most a szerencsétlen emberen kitört a veszéltség. Lakásának udvarán a bokrok között négy-

kézlábra ereszkedve ugatni kezdett, majd a zavaros tekintetű, habzó száju ember ki- és beugrált az alacsony földszintes szoba ablakán.

A szerencsétlen embert csak a legnagyobb nehézségek árán tudták megfékezni. Kényszerzubbonyban szállították be a járványkórházban levő elme-megfigyelőbe, de még mielőtt a Pasteur-intézetbe szállíthatták volna Aranyossi József borzalmas kínok között kiszenvedett.

Magyarországra szökött a bihardiőszegi gyilkos fiú

Ma felboncolják az áldozat holttestét

(Nagyvárad.) Bihardiőszeg lakosságát izgalomban tartja az a gyilkosság, amely hétfőn történt. Nemrégiben költözött Bukovinából Bihardiőszegre Palco Ladislau telepes-gazda 18 éves fiával, Ludovic-kal és vadházastársával Vlaicu Apoloniával. A fiú és mostohaanyja között napirenden voltak a veszekedések.

Palco Ludovic többszörösen halállal fenyegette meg mostohaanyját, sőt édesapját is. Hétfő reggel Vlaicu Apolonia átment a szomszédba Debrecenbe, hogy a

vedt csirkéit visszavigye. Palco Ludovic egy baltával utána ment és rövid szóváltás után egyetlen sujtással elvágta a baltával mostohaanyja nyakát.

A szerencsétlen asszony holtan rogyott össze.

Véres tette elkövetése után a gyilkos fiú elmenekült. Valószínűleg átlépte a határt és Magyarországra szökött.

Tekintettel azonban, hogy közönséges gyilkosságról van szó, a magyar hatóságok ki fogják adni Palco Ludovicot.

Az első számú vizsgálóbíró-ság rendeletére az áldozat holttestét ma felboncolják.

24 óra alatt

KÖTÜNK KÖNYVEI

Pásztor Ede cég könyvkötészetében

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 123

Willis fontoskodva tette meg jelentését és Sir Garret mozdu latlan arccal hallgatta végig. Aztán London térképe elé lépett, amely dolgozószobájának egész falát eltakarta és ceruzájával köröket irt le rajta.

— Hétfőn, ugy-e? — mondta végre. — Fulham és Southfields között?... Igen, ez lehetséges. Kifizetheti annak az embernek a tíz fontot.

— Mi történjék még az ügyben? — érdeklődött a felügyelő.

— Egyelőre semmi. Willis bólintott.

— Akkor ma újra körülnézek Morleys Driftben — jegyezte meg sietve. — Állandóan nyomozok az ügyben és...

A rendőrfőnök szigorú pillantása zavarba hozta és elhallgatott.

— Megérdemelne egy kis nyugalmat — mondta Sir Garrett metsző hangon. — Minden detektív életében elérkezik az idő, amikor elhagyja a szerencséje, hiába fáradozik. Maga nagy szolgálatokat tett, Mr. Willis és majd gondoskodom róla, hogy egy csöndes vidéki kerületet kapjon.

Amikor a felügyelő elhagyta az irodát, érezte, hogy a térde remeg. A nyugdíjazástól vagy a vidékre-helyezéstől való félelme majdnem megállította a szivverését. De aztán erőt vett érzésein és dac ébredt benne. Elhatározta, hogy ma újra szerencsét próbál s ha kell az egész világ ellen harcot indít. Nem tudta, hogyan kezdjen bele, de mindenáron nyomot akart találni a Giddens-féle ügyben.

Richards elsápadt, amikor a rettegett felügyelő bejelentés nélkül berontott az irodába. Ez a látogatás rosszat jelenthetett. Willis azonnal elmondta, mit akar.

— Még egyszer ki akarom hallgatni Miss Tallmadge-ot — dörmögte. — Talán maga is se gitségemre lehet, hiszen folyton szem alatt tarthatja a leányt... Gondolja, hogy a leánynak valami köze van Giddens eltűnéséhez s tud a dolgról egyet-mást?

Az óriás félig lehunytt szempillája alól figyelte a detektívet.

— Azt gondolja, hogy Miss Tallmadge talán...? — suttogta fontoskodva és csóválva kezte a fejét. — Ha az ember alaposan megfontolja, lehetségesnek látszik. Nem mintha észrevettem volna valamit, de ez nem jelent semmit. Miss Tallmadge kissé zárkózott s nincs is időm arra, hogy vele törődjem.

(Folyt. köv.)

Az Egyesült Államok korlátlan mennyiségben szállít fegyvert a latin államoknak

(Washington.) Az amerikai képviselőház elfogadta azt a törvényjavaslatot, amelynek értelmében az amerikai lőszergyárak és hajógyárak Latin-Amerika államai részére lőszert, fegyvereket és hadihajókat szállíthatnak.

Felakasztotta magát gyógyíthatatlan betegsége miatt

(Szalárd.) Szalárdon felakasztotta magát gyógyíthatatlan betegsége miatt Szabó Dániel gazdálkodó. Tegnap reggel Szabó Dániel felöltözött fekete ün-

neplő ruhájába és amikor egyedül maradt a házban, a szoba mestergerendájára felakasztotta magát és mire tettét felfedezték, már halott volt.

Házak fedelét tépte le a vihar a fővárosban

(Bucuresti.) Tegnap rövid ideig tartó, de annál pusztítóbb erejű vihar vonult el a főváros fölött. Olyan hatalmas forgószél kerekedett, hogy több háznak a tetejét lesodorta. A vihar majdnem egy órán át dühöngött s eső nélkül vonult el.

Kiterjesztik az amerikai kémelhárító szervezetet Alaszkáig és Portorikóig

(Washington.) Az utóbbi időben történt sorozatos kémkedésekre való tekintettel az USA-kormány döntött abban az irányban, hogy kiépítse a maga kémelhárító szervezeit. Erre való tekintettel a folyó költségvetési évben a kémelhárító szervezetek kiépítésére nagyobb összeget vettek fel, mint

a múltban. A kémelhárító szervezetek működését kiterjesztik Alaszkára, Hawaira és Portorikóra. A kémelhárító szervezetek nemcsak politikai és katonai, hanem gazdasági téren is működni fog. A diplomáciai ckmánytárba való betekintést a jövőben megszigorítják.

Rádió műsor

SZERDA.

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthireknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Hangverseny. 20.15 Rádiózenekar. 21.15 Hangverseny. 21.40 Ének számok. 22.15 Táncclemez. 22.35 Szájharmonika. 23.15 Vendégloji zene. 23.45 Hírek idegen nyelveken.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon 8.20 Éterend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10

Balalajka. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Szalonzene. 15.30 Hírek. 17 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. — 18.10 Előadás. 18.40 Hanglemezek. 19 Kísérleti hangfelvétel tokió első magyarnyelvű előadásáról. 19.50 Elbeszélés. — 20.15 Hírek. 20.25 Magyar nő-ták kétszongorán. 20.55 Versek. 21.25 Egyházzenei hangverseny. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. — 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Szalonzene. 1.05 Hírek.

Lapkihordót bevezetett helyre, lehetőleg gyakorlottat fixfizetéssel és mellék jövedelemmel felveszünk az esti órákra. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Veszek

ócska ólmo

Cim a kiadóban

Apróhirdetések

ALLAS

Masamódlányokat magas fizetéssel augusztus 15-re állandó munkára felvesz Hutwald Intenzalon.

Főzni tudó mindenest azonnalra felveszek. Lévy, Str. Poetul Goga 5. 3255

Elsőosztályú férfi konfekció munkára önálló nagy munkás, állandó munkára felvétetik. — Cim: Weisz üvegüzlet, Str. Avram Iancu 12. 3256

Keresek azonnalra, vagy el-sejére, megbízható, komoly mindenest szobaleányt, ki az ebédkoszt hazahordást vállalja. Dr. Edelmann-né, Str. Vlahuța 23. I. emelet 7. 3257

Egy mindenest főzőnő felvétetik. Cim: Witráel Gábor, Avram Iancu 6. 3239

Mindenest főzőnő vagy bejárónő azonnalra felvétetik. Str. Reg. Ferdinand No. 17. „Ercă” születés. 3206

Intelligens jómodoru ügynőknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

VÉTEL-ELADÁS

Eladó azonnal Össi-telepen az 53. uccában 15. számú ház. 3264

KÜLÖNFÉLE

Terhes női vizeletei

I-tól VII-ik hónapig literenként 10 leiert **veszünk.** Érdeklődni Szigeti István úrnál **Str. Cioregariu 15.** fő dszint 1-től 4-ig.

Elveszett a Duca ucca 7. szám előtt egy világos szürke kabát eleje. Megtalálójra jutalomban részesül, Gerhardt szabóságnál. Regele Ferdinand ut 7. 3265

LAKAS

Egyszobás, konyhás ház meliék helyiségekkel és egy telek gyümölcsösrel eladó. Alesdului ucca 2-a. Értekezni d. u. 5-től. 3157

Szoba, konyhás szuterén-lakás kétagu családnak kiadó. Viz, W.C. benn. Str. Miron Cristea 10. 3215

Egyszobás uccai lakás kiadó Str. Cogalniceanu 2-c. 3189

Kiadó augusztus 1-ére egy kétszobás és egy egyszobás udvari lakás. Str. Densusianu 2. 3179

NYOMATOTT PASZTOR EDE

CÉGNÉL ORADEA